

KONKURS HISTORYCZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP WOJEWÓDZKI
10 marca 2023 r. godz. 9.00

Uczennico/Uczniu:

1. Arkusz składa się z **28** zadań, na których rozwiązanie masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	60	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej WKK		

Mapa i teksty do zadań 1. i 2.

Na podstawie: https://d-maps.com/carte.php?num_car=5914&lang=en

Tekst I

Jego ambitnym projektem było sformowanie wielkiej konfederacji helleńskiej. Był najbardziej przekonującym i wpływowym mówcą na zgromadzeniach. To z jego powodu ten okres nazwano „Złotym Wiekiem”. Dzięki niemu Fidiasz stworzył jedno z najwspanialszych budowli i rzeźb, jakie kiedykolwiek powstały. Był mecenasem nie tylko Fidiasza, ale i Ajschylosa, Sofoklesa czy Eurypidesa. To właśnie ten wrażliwy na sztukę patron wszystkich twórców zlecił budowę Partenonu.

Tekst II

Powrócił do miasta dopiero wtedy, gdy ogień obejmował już część jego pałacu. Często wychodził na wieżę w dawnych ogrodach Mecenasasa, aby obserwować akcję ratunkową. Jego wrogowie natychmiast rozpuścili pogłoskę, że ogląda stamtąd z zachwytem morze płomieni i deklamuje swój poemat *Zdobycie Troi*. Ba, twierdzono nawet, że umyślnie kazał podpalić stolicę. Kozły ofiarne były potrzebne ze względów politycznych. Ostatecznie znaleziono – chrześcijan.

Tekst III

Największy władca okresu Nowego Państwa wraz z korpusem Amona wkroczył na równinę Kadesz. Za nim w sporej odległości podążał korpus Ptaha, a na końcu prawdopodobnie korpus Seta. Kiedy korpus Amona przystępował do budowy obozu na północny wschód od Kadesz, pojmanci zwiadowcy z plemienia Szasu ujawnili obecność armii hetyckiej. W tym momencie 2500 rydwanów przekroczyło bród i uderzyło na jeden z korpusów, rozpraszając go i zmuszając do ucieczki. Wówczas władca przeprowadził kontratak.

Na podstawie: R. Castledens, *Wydarzenia, które zmieniły losy świata*, Warszawa 2008, s. 71; A. Krawczuk, *Poczet [...]*, Warszawa 2001, s. 79; B. Szubelak, *Wódz w opresji, czyli [...]*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego*, Prace Historyczne 141, z. 4 (2014), s. 803-804.

...../3

Zadanie 1. (0-3)

Do fragmentów biografii starożytnych postaci (Teksty I-III) dobierz litery, którymi oznaczono na mapie stolice ich państw (A-H). W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

1.1.	Tekst I	A	B	C	D	E	F	G	H
1.2.	Tekst II	A	B	C	D	E	F	G	H
1.3.	Tekst III	A	B	C	D	E	F	G	H

...../1

Zadanie 2. (0-1)

Uporządkuj teksty według kolejności chronologicznej wydarzeń, których dotyczą. Wpisz cyfry rzymskie, którymi oznaczono teksty, w odpowiednich miejscach ciągu chronologicznego.

...../1

Zadanie 3. (0-1)

Uzupełnij tekst, wpisując w każdą oznaczoną lukę w tekście literę, którą oznaczono odpowiednią narodowość.

W XV w. wielowyznaniowość miała podłoże etniczne: **1.**_____ wyznawali w ogromnej większości prawosławie, zaś Żydzi, prześladowani na Zachodzie Europy i coraz liczniej przybywający do Polski – byli wyznawcami judaizmu. Na Litwie osiedlili się wyznający islam **2.**_____. Na południowo-wschodnie kresy państwa, głównie do Lwowa, przybyli **3.**_____, wyznający chrześcijaństwo we własnej odmianie.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 77.

A. Litwini   **B.** Ormianie   **C.** Rusini   **D.** Tatarzy   **E.** Karaimi

Ilustracja i tekst do zadania 4.

Na podstawie: [https://szewo.com/wp-content/uploads/2018/04/\[...\]1.jpg](https://szewo.com/wp-content/uploads/2018/04/[...]1.jpg)

Szlachta traktowała to wystąpienie w kategoriach demonstracji zbrojnej. Walczące strony podpisały ugodę: były hetman utracił godności i miał udać się na wygnanie, ale odzyskał dobra dziedziczne. Król natomiast zobowiązał się, że odstąpi od projektów przeprowadzenia elekcji *vivente rege*. Lubomirskiemu w dalszych planach przeszkodziła śmierć. W tym samym roku zmarła też jego główna antagonistka, niedomagająca od jakiegoś czasu Ludwika Maria Gonzaga. Królowa miała wielki wpływ na politykę dworu i samego króla. Bez niej władca poczuł się osamotniony i zagubiony w meandrach spraw politycznych, do których nigdy nie czuł specjalnego przekonania. Po śmierci żony przestał zajmować się sprawami publicznymi i popadł w stan depresji. Decyzja o abdykacji wpływała więc z charakteru władcy.

Na podstawie: <https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/D34GKeyZb>

...../1

Zadanie 4.1. (0-1)

Rozstrzygnij, czy cytowany tekst dotyczy władcy uwiecznionego na pomniku. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....
.....
.....

...../1

Zadanie 4.2. (0-1)

Podaj stosowaną przez historyków nazwę opisanego w tekście *wystąpienia* szlachty pod przywództwem hetmana Lubomirskiego.

.....

...../1

Zadanie 4.3. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wśród opisanych w tekście królewskich planów reform znalazł się projekt wprowadzenia dziedziczości tronu.	P	F
Widoczny na fotografii zamek to odbudowana po zniszczeniach wojennych rezydencja uwiecznionego na pomniku króla.	P	F

Ilustracje i tekst do zadania 5.

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:\[...\]jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:[...]jpg)
[https://www.google.com/search?q=\[...\]&sxsrf=ALiCzsbVJBkylYNzNW6xZRdCK0eDmB7obA:1671377255048&source=Inms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjvmMq8vYP8AhVMencKHWPkDXsQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=656&dpr=1.25#imgrc=CVaNRbi_VrFrHM&imgdii=Gkawbl14qbFf4M](https://www.google.com/search?q=[...]&sxsrf=ALiCzsbVJBkylYNzNW6xZRdCK0eDmB7obA:1671377255048&source=Inms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjvmMq8vYP8AhVMencKHWPkDXsQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=656&dpr=1.25#imgrc=CVaNRbi_VrFrHM&imgdii=Gkawbl14qbFf4M)
<https://www.rct.uk/sites/default/files/collection-online/d/7/255663-1533912081.jpg>

Ostatnio panujący król Jakub II usiłował obalić i wykorzenić religię protestancką oraz prawa i wolności tego królestwa. Po jego abdykacji Książę Orański, za radą lordów duchownych i świeckich, zlecił im obrać parlament, a to w celu stworzenia takich urządzeń, by ich religia, prawa i wolności nie znalazły się znowu zagrożone obaleniem. Przeto rzeczeni lordowie duchowni i świeccy oraz Izba Gmin zebrali się jako pełne i wolne przedstawicielstwo tego narodu. Na pierwszym miejscu oświadczają, że rzekoma władza zawieszania praw lub ich wykonywania na podstawie powagi królewskiej, a bez zgody parlamentu, jest bezprawiem.

Na podstawie: [https://web.archive.org/web/20140318183807/http://lustoria.w.interia.pl/gry/\[...\]html](https://web.archive.org/web/20140318183807/http://lustoria.w.interia.pl/gry/[...]html)

...../3

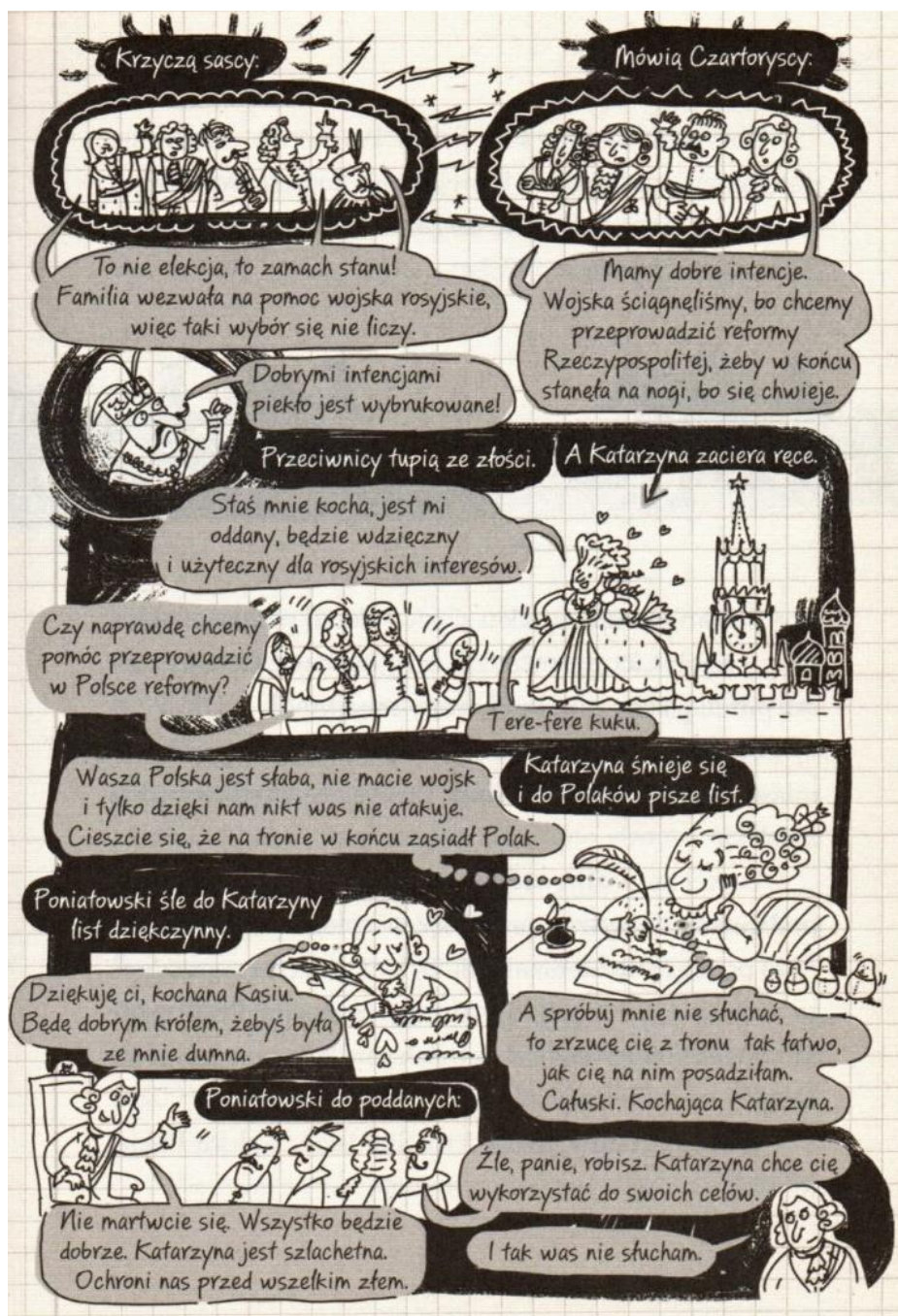
Zadanie 5. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Cytowany tekst dotyczy wydarzeń z czasów rewolucji 5.1. ____ . Wspomniany w tekście *ostatnio panujący król* pochodził z dynastii 5.2. ____ . Typowy dla stulecia, w którym miały miejsce opisane wydarzenia, sposób przedstawienia postaci pozwala stwierdzić, że ów *król* został ukazany na portrecie oznaczonym cyfrą 5.3. ____ .

5.1.	A. amerykańskiej	B. angielskiej	C. francuskiej
5.2.	A. Burbonów	B. Stuartów	C. Tudorów
5.3.	A. 1	B. 2	C. 3

Ilustracja i tekst do zadania 6.

Pierwszy padł Toruń. Siedemnastego stycznia generał Lascy na czele wojsk Najjaśniejszej Imperatorowej zajął miasto nieprzygotowane do obrony, po czym obu brzegami Wisły podążył na północ. Tego samego dnia w prastarej katedrze na wawelskim wzgórzu odbyła się koronacja Augusta. Polska więc znowu miała dwóch królów, tylko który z nich był prawdziwy? Sasi panoszyli się już w województwie poznańskim — jakaż tedy pozostawała nadzieja ratunku? Nic, zdawało się, nie mogło odwrócić wiszącego nad Polską miecza!

Na podstawie: H. Popławska, *Jak na starym gobelinie*, <https://doci.pl/kajtek13/popawska-halina-szpada-na-wachlarzu-1-jak-na-starym-gobelinie+fnn1nmnv>

...../1

Zadanie 6. (0-1)

Rozstrzygnij, czy ilustracja i tekst dotyczą okoliczności elekcji tego samego króla Polski. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

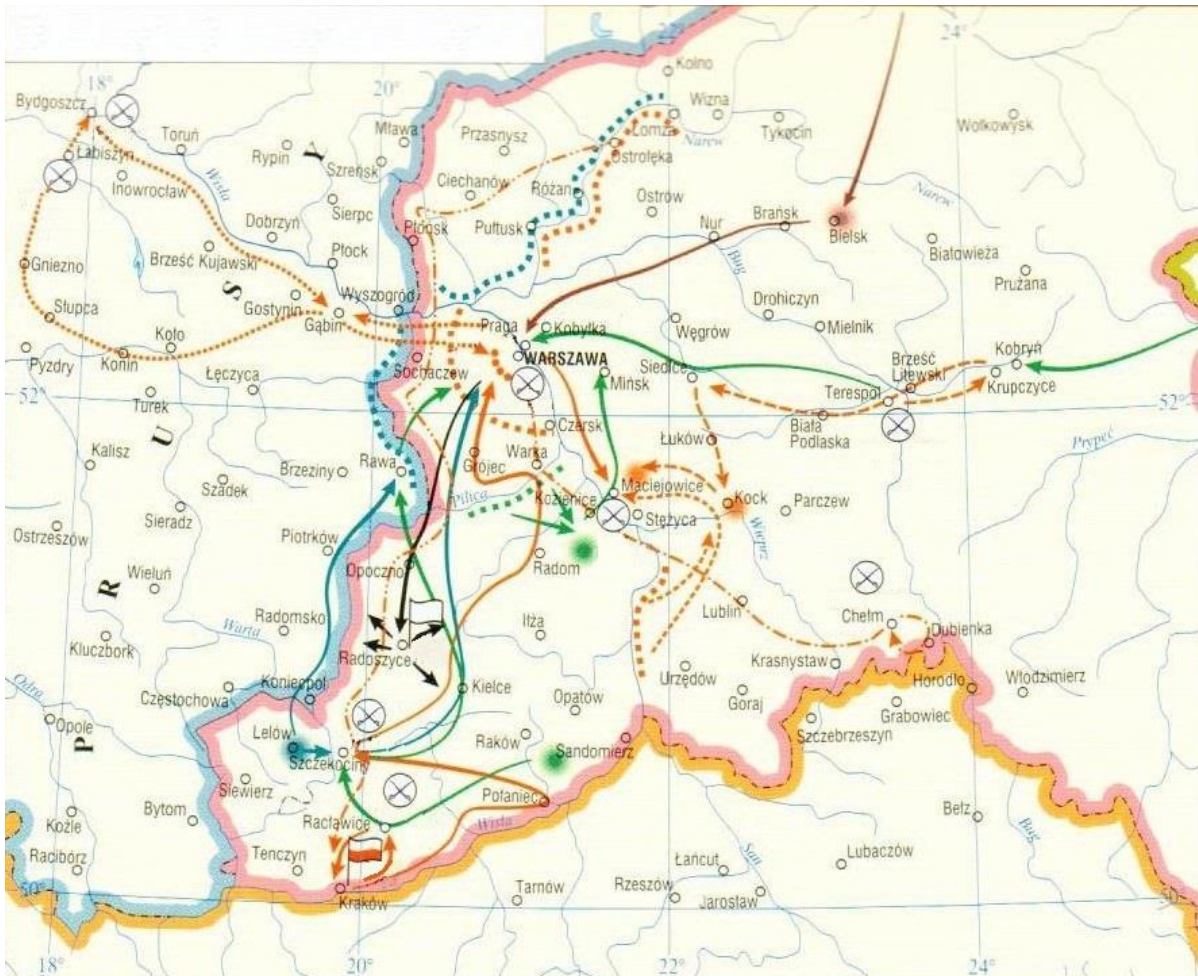
Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....
.....
.....

Teksty i mapa do zadania 7.

Tekst I	Tekst II
<p>4. Oj ostre! Oj ostre, Ostre kosy nasze, Wystarczą na krótkie Moskiewskie pałazse.</p> <p>5. Kiliński był szewcem, Podburzył Warszawę, Wyprawił Moskalom Weselisko krwawe.</p> <p>7. Bóg nam dał, Bóg nam dał, Kraj wielki bogaty, W nim Głowackich wiele Brać ruskie armaty.</p> <p>9. Nie chcemy berlińskiej, petersburskiej wiary, Bóg nam dopomoże, Pobić króle, cary.</p> <p style="text-align: right;">Na podstawie: https://www.polskatradycja.pl/piesni/patriotyczne/bartoszu-bartoszu.html</p>	<p>1. Gdy naród do boju wystąpił z orężem, panowie o czynszach radzili, gdy naród zawołał: „Umrzem lub zwyciężym!”, panowie w stolicy bawili.</p> <p>O, cześć wam, panowie magnaci, za naszą niewolę, kajdany, o, cześć wam, książęta, hrabiowie, prałaci, za kraj nasz krwią bratnią zbryzgany.</p> <p>2. Armaty pod Stoczkiem zdobywała wiara rękami czarnymi od pługa, panowie w stolicach kurzyli cygara, radzili o braciach z za Buga.</p> <p>5. Powstańcy nie znają wiedeńskich traktatów, nie wchodzą w układy z carami, lecz biją Moskali, wieszają magnatów i mścić się umieją stryczkami.</p> <p style="text-align: right;">Na podstawie: https://spiewajmypolske.pl/utwory/gdy-narod-do-boju/</p>

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 136.

...../1

Zadanie 7.1. (0-1)

Rozstrzygnij, który tekst – I czy II – stanowi komentarz do powstania, którego dotyczy mapa. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści wybranego tekstu oraz mapy.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

...../1

Zadanie 7.2. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tekst II, mocniej niż Tekst I, eksponuje problematykę podziałów społecznych.	P	F
Oba teksty posiadają wymowę patriotyczną i antyrosyjską.	P	F

Ilustracje i tekst do zadania 8.

Na podstawie: https://s16.flog.pl/media/foto_middle/petrus1959_dd9daaf7f45b319e3550be87955c5c75.jpg
<https://tzmedia.b-cdn.net/media/images/pl/place/800/e5f444dda1b5ee33ae9688f1533062ac.jpg?1588064874>

Oddział od frontu dochodząc do bramy podwoił kroku i nagle, z przerażającym okrzykiem „Śmierć tyranowi!”, wleciał na dziedziniec. Jeden z oddziału uderzył w drzwi kolbą i przy pomocy innych wysadził je z zawias. Potłuczono szyby w dolnych oknach. Już natenczas szedł ogień od koszar z ręcznej broni, co domowników do reszty przeraziło, a napadającym dodało ducha. Żadnego oporu, żadnego ruchu w całym pałacu. Nigdzie żywej duszy. Czynią niezmierny hałas, wszystko wywracają w siedzibie tyrana, lecz jego samego nie znajdują. U księżnej miała miejsce malarska scena. Ledwo nie u stóp Polki, której tron poświęcił, szukał ratunku przed Polakami.

Na podstawie: M. Mochnacki, *Powstanie narodu polskiego [...]*, t. 2, Paryż [...], s. 9-10.

...../1

Zadanie 8.1. (0-1)

Rozstrzygnij, na której ilustracji – A czy B – widoczny jest wspomniany w tekście pałac. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....
.....
.....

...../1

Zadanie 8.2. (0-1)

Podaj nazwę stylu architektonicznego, którego przykładami są oba widoczne na fotografiach pałace.

.....

Teksty do zadań 9. i 10.

Tekst I

Jeden z najwybitniejszych działaczy gospodarczych, budowniczy Kolei Warszawsko-Terespolskiej i Nadwiślańskiej, prezes Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, założyciel i prezes Banku Handlowego w Warszawie, także prezes Giełdy Warszawskiej.

Tekst II

Minister skarbu Królestwa Kongresowego, współtwórca przemysłu w Królestwie i współzałożyciel Banku Polskiego, którego zadaniem było emitowanie banknotów, kredytowanie przemysłu i handlu oraz spłata długu państwowego.

Tekst III

Pisarz, polityk, działacz gospodarczy, przyrodnik, ksiądz; jeden z ideologów polskiego oświecenia, współinicjator reform Sejmu Czteroletniego, prezes Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk, przygotował plan rozwoju Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 157, 159.

...../3

Zadanie 9. (0-3)

Do każdego biogramu (Teksty I-III) przyporządkuj postać, której dotyczy. Wybierz ją spośród oznaczonych literami A-G. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

9.1.	Tekst I	A	B	C	D	E	F	G
9.2.	Tekst II	A	B	C	D	E	F	G
9.3.	Tekst III	A	B	C	D	E	F	G

- A. Adam Czartoryski
- B. Ksawery Drucki-Lubecki
- C. Leopold Kronenberg
- D. Joachim Lelewel
- E. Stanisław Staszic
- F. Aleksander Wielopolski
- G. Józef Zajączek

...../1

Zadanie 10. (0-1)

Ułóż przytoczone biogramy w porządku chronologicznym dokonań ich bohaterów. Wpisz cyfry rzymskie, którymi oznaczono teksty, w odpowiednich miejscach ciągu chronologicznego.

Teksty do zadania 11.

Tekst A

Austro-Węgry wypowiedziały Serbii wojnę. Rosja nie chciała dopuścić do zgniecenia swego serbskiego protegowanego, dlatego car wydał rozkaz mobilizacji. Ale Austria miała traktat przzymierza z Niemcami. Rząd Rzeszy wystosował do Petersburga ultimatum, domagając się odwołania mobilizacji. Gdy Rosja nie udzieliła odpowiedzi, Niemcy wypowiedziały jej wojnę. Rosja była związana sojuszem z Francją, dlatego jednocześnie powstał konflikt niemiecko-francuski.

Na podstawie: J. Pajewski, *Historia powszechna [...]*, Warszawa 2001, s. 325.

Tekst B

Wybuchło powstanie w Hercegowinie. Za broń chwycili też Bułgarzy. Turcy odpowiedzieli okrutnymi represjami. Serbia i Czarnogóra stając w obronie słowiańskich braci wypowiedziały wojnę Turcji. Dla Rosji konflikt przynosił możliwość osłabienia Turcji i rozszerzenia wpływów na Bałkanach. Rosja przyznała Austro-Węgom prawo zajęcia Bośni i Hercegowiny. Wojska rosyjskie wkroczyły za zgodą rządu rumuńskiego do Rumunii. Z Londynu szły do Petersburga sprzeciwy przeciwko wkroczeniu wojsk rosyjskich do Stambułu.

Na podstawie: J. Pajewski, *Historia powszechna [...]*, Warszawa 2001, s. 68-70.

Tekst C

Rosyjski handel czarnomorski konkurował skutecznie z handlem angielskim i francuskim w Turcji i Persji. Rosja utrudniała też handel austriacki idący Dunajem ku Morzu Czarnemu. Car Rosji liczył, że Wielka Brytania nie dojdzie do porozumienia z Francją ze względu na swą głęboką nieufność do Napoleona III, dlatego zażądał opieki nad prawosławnymi w Turcji. Floty brytyjska i francuska wpłynęły na Morze Czarne, a sułtan wypowiedział Rosji wojnę.

Na podstawie: M. Żywczyński, *Historia powszechna [...]*, Warszawa 2004, s. 441-442.

Zadanie 11.1. (0-1)

...../1

Dokończ zdanie. Wpisz właściwą literę. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści wybranego tekstu.

Przyczyny wybuchu I wojny światowej opisano w Tekście .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

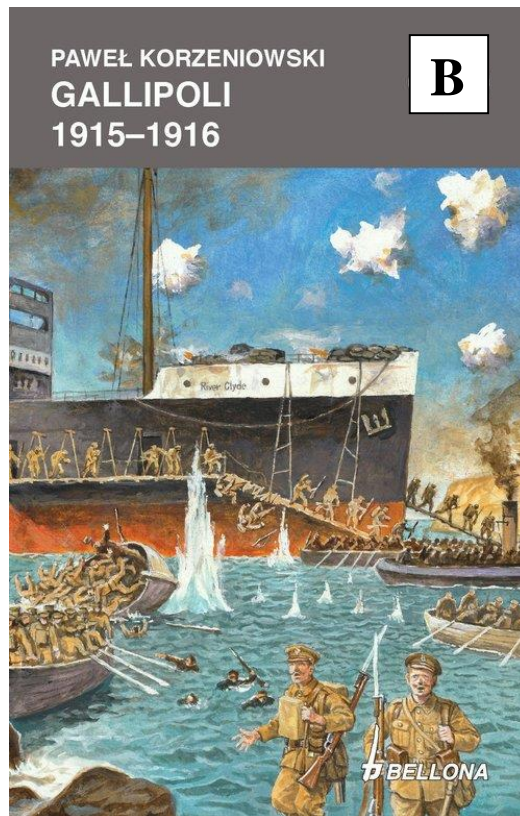
Zadanie 11.2. (0-1)

...../1

Ułóż opisane wydarzenia w porządku chronologicznym. Wpisz litery, którymi oznaczono teksty opisujące wydarzenia w odpowiednich miejscach ciągu chronologicznego.

Ilustracje do zadania 12.

Na podstawie: <https://a.allegroimg.com/original/1eda55/e6bec83942d4bfb57485729da5f3>
<https://bonito.pl/zdjecia/7/711495c7-gallipoli-1915-1916.jpg>

Zadanie 12. (0-3)

...../3

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

W obu bitwach, którym są poświęcone przedstawione na ilustracjach książki, wzięła udział flota **12.1.**..... Ilustracje przypominają, że podczas jednej z tych bitew doszło do **12.2.**.....

W bitwie, której monografię oznaczono literą A, decydującą rolę odegrały najpotężniejsze jednostki, jakimi dysponowały ówczesne floty wojenne, zwane **12.3.**.....

12.1. A. amerykańska

B. brytyjska

C. niemiecka

12.2. A. abordażu

B. desantu

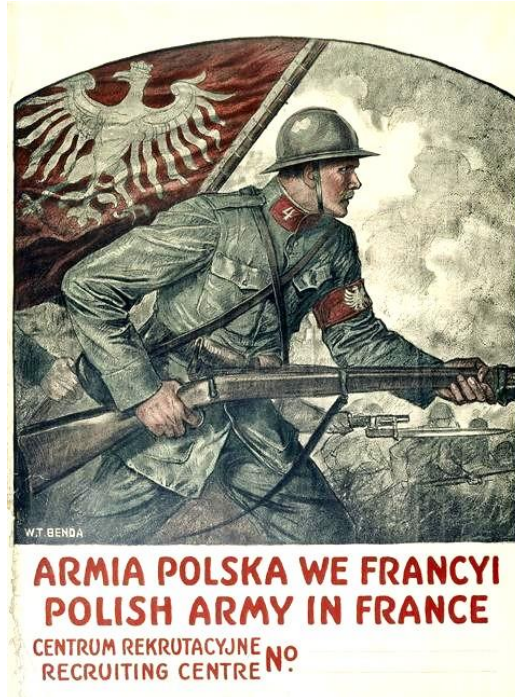
C. samozatopienia

12.3. A. niszczycielami

B. U-bootami

C. pancernikami

Ilustracje do zadania 13.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 198-199, 229.

...../2

Zadanie 13. (0-2)

Podaj imiona i nazwiska postaci przedstawionych na fotografiach A i B oraz wyjaśnij związek każdej z nich z dziejami armii, której dotyczy plakat.

Litera, którą oznaczono postać na fotografii	Imię i nazwisko	Związek z dziejami armii
A		
B		

Teksty do zadań 14. i 15.

Tekst I

Krzyż mieliście na piersi, a brauning* w kieszeni.
Z Bogiem byli w sojuszu, a z mordercą w pakcie.
Wy, w chichocie zastygli, bladzi, przestraszeni,
Chodźcie, głupcy, do okien – i patrzcie! i patrzcie!

Z Belwederu na Zamek, tętnicą Warszawy,
Alejami, Nowym Światem, Krakowskim Przedmieściem,
Idzie kondukt żałobny, krepowy i krwawy:
Drugi raz Pan Prezydent jest dzisiaj na mieście.

* brauning – rodzaj pistoletu

Na podstawie: [https://www.otwarta.org/\[...\]/](https://www.otwarta.org/[...]/)

Tekst II

Panie Prezydencie Rzeczypospolitej! Czuję się niezwykle szczęśliwym, że pierwszy w Polsce mam wysoki zaszczyt podejmowania w moim jeszcze, a wkrótce Pańskim, domu i w otoczeniu mojej rodziny pierwszego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej. Panie Prezydencie, jako jedyny oficer polski służby czynnej, który dotąd nigdy przed nikim nie stawał na bacność, staję oto na bacność przed Polską, którą Ty reprezentujesz, wznosząc toast: Pierwszy Prezydent Rzeczypospolitej niech żyje!

Na podstawie: [https://www.historiabeztajemnic.pl/dwudziestolecie/\[...\],2864.html](https://www.historiabeztajemnic.pl/dwudziestolecie/[...],2864.html)

...../1

Zadanie 14. (0-1)

**Rozstrzygnij, czy oba teksty odnoszą się do tej samej osoby sprawującej urząd *Prezydenta*.
Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.**

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....
.....
.....

Zadanie 15. (0-2)

Podaj:

...../2

15.1. nazwę siły politycznej, do której odnosiły się słowa podkreślone w Tekście I.

.....

15.2. imię i nazwisko osoby, która wygłosiła przemówienie zacytowane w Tekście II.

.....

Ilustracje i tekst do zadania 16.

Na podstawie: <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTMovehkaRUiVTBtCkFAoisIT95wbux5pURhg&usqp=CAU>
<https://sites.bc.edu/vespa/2019/03/12/il-propaganda-.../>
https://a.1stdibscdn.com/original-vintage-...-propaganda-poster-...-party-purpose-science-agriculture-for-sale//1121189/f_223405721612284231062/22340572_master.jpg

Obejmując władzę, nie miał żadnych wielkich planów gospodarczych, a jego kraju nie trzeba było modernizować. Ale szybko nabrał sympatii do gospodarki kolektywnej. Prezes banku narodowego przedstawił mu gotowy plan. Przemysłowcy, którzy na początku udzielili mu poparcia, domagali się działania. Plan przewidywał pełne państwowe zarządzanie w przemyśle i rolnictwie; związki zawodowe miały zostać zastąpione frontem pracy; strajki uznano za nielegalne. Nowy ład – podobnie jak jego amerykański odpowiednik – zmierzał ku pełnej produkcji i pełnemu zatrudnieniu. Wśród sztandarowych projektów znalazła się budowa systemu autostrad, założenie fabryki samochodów oraz – nade wszystko – remilitaryzacja.

Na podstawie: N. Davies, *Europa. Rozprawa historyka z historią*, Kraków 2010, s. 1031.

...../1

Zadanie 16.1. (0-1)

Rozstrzygnij, który z plakatów – A, B czy C – propagował osiągnięcia gospodarcze opisanego w tekście dyktatora. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści tekstu i wybranej ilustracji.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....
.....
.....

...../1

Zadanie 16.2. (0-1)

Podaj nazwisko autora amerykańskiego odpowiednika opisanego w tekście planu gospodarczego.

.....

Tekst do zadania 17.

Twórcą szczegółowej koncepcji inwestycji był Eugeniusz Kwiatkowski. O lokalizacji przesądziły przesłanki ekonomiczne, militarne i demograficzno-społeczne. Dotychczas przemysł w Polsce grupował się w kilku tradycyjnych ośrodkach na zachodzie i centrum kraju. Teraz miano niejako wypełnić lukę na terenach słabo uprzemysłowionych i ustanowić rodzaj pomostu między terenami rozwiniętymi gospodarczo a zacofanymi kresami wschodnimi. Ponadto istniała możliwość eksploatacji przemysłowej surowców, wykorzystania rezerw siły roboczej oraz rozbudowy komunikacji lądowej i wodnej. Te strategicznie położone tereny miały się stać zapleczem energetycznym, surowcowym, technicznym i aprowizacyjnym dla armii.

Na podstawie: https://www.bu.kul.pl/f...l-krotka-historia.art_11274.html

Zadanie 17. (0-1)

...../1

Podaj stosowaną przez historyków nazwę opisaną w tekście *inwestycji*.

.....

Tekst do zadania 18.

Do starej Europy powrotu nie ma. Tak, jak nie ma powrotu do Polski sprzed września, do Francji sprzed czerwca. Nie ma powrotu do wczoraj. Wczoraj, to Europa, którą zrodził Wersal. Wczoraj to rosnący, potężniejący i zbrojący się w błyskawicznym tempie zaborczy imperializm Niemiec hitlerowskich. Jawny sojusz międzynarodowego wstecznicstwa z Hitlerem przeobraził się z czasem w miarę ujawnianych planów zaborczych Hitlera w politykę ustępstw i uległości, która stworzyła Monachium i pogrzebała wolność Austrii i Czechosłowacji. Dzisiaj – to Europa realizacji koncepcji faszystowskiej, „naród panów” i narody niewolników.

Na podstawie: *Polska myśl demokratyczna w ciągu wieków*, Warszawa 1987, s. 361.

Zadanie 18.1. (0-1)

...../1

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wymienione w tekście wydarzenia świadczą o tym, że tekst powstał nie wcześniej niż w roku

- A. 1938.
- B. 1939.
- C. 1940.
- D. 1941.

...../1

Zadanie 18.2. (0-1)

Rozstrzygnij, czy autor cytowanego tekstu jest zwolennikiem czy przeciwnikiem polityki appeasementu. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Ilustracje i mapa do zadań 19. i 20.

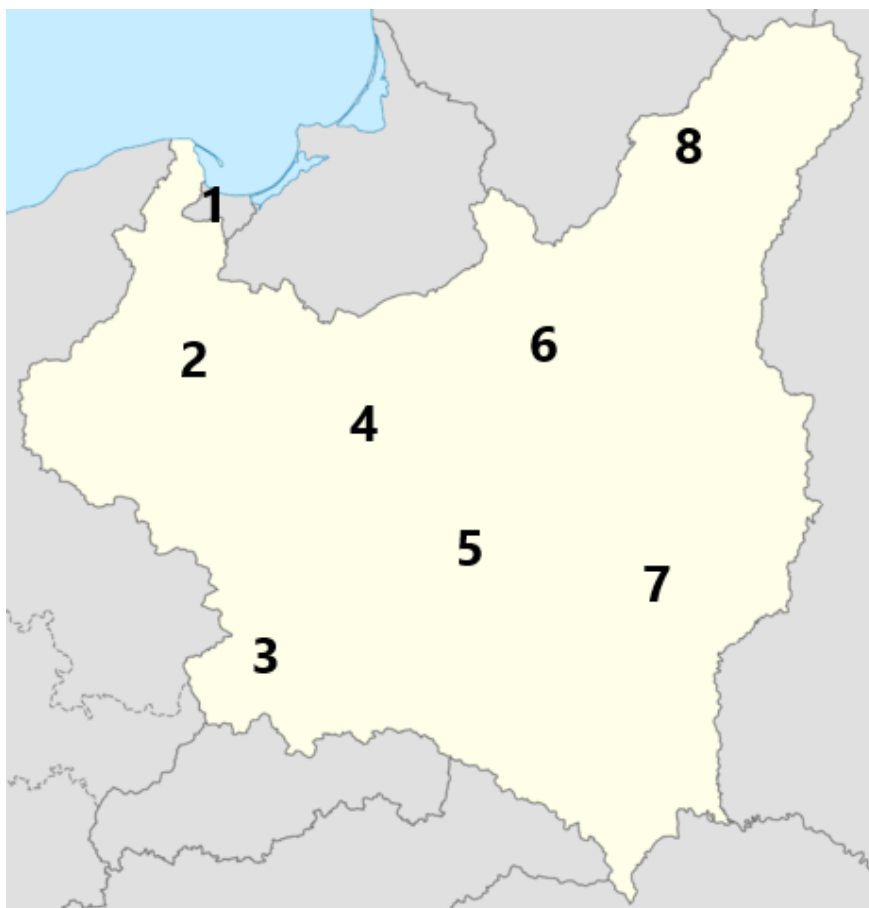
Na podstawie:

<https://tarnow.gosc.pl/doc/1601649.Gromnik-o-Wolyniu>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c5/Dzieci_zamojszczyzny2pl.jpg/440px-Dzieci_zamojszczyzny2pl.jpg

<https://www.lapszenizne.pl/sites/default/files/p1230031.jpg>

<https://www.liceum.nadarzyn.pl/filemanager/userfiles/uploaded/1b1bXdiwtlYt9bwqzLlnmeif9.JPG>

Na podstawie:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a8/Poland_%281939%29_location_map.png/462px-Poland_%281939%29_location_map.png

...../4

Zadanie 19. (0-4)

Do każdej tablicy pamięci (Ilustracje A-D) przyporządkuj cyfrę (1-8), którą na mapie II Rzeczypospolitej oznaczono miejsce upamiętnionej zbrodni. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą cyfrę.

19.1.	Ilustracja A	1	2	3	4	5	6	7	8
19.2.	Ilustracja B	1	2	3	4	5	6	7	8
19.3.	Ilustracja C	1	2	3	4	5	6	7	8
19.4.	Ilustracja D	1	2	3	4	5	6	7	8

...../1

Zadanie 20. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Sprawców zbrodni upamiętnionej na tablicy A Polacy nazywali banderowcami.	P	F
Wśród zaprezentowanych tablic zabrakło miejsca pamięci poświęconego ofiarom terroru NKWD.	P	F

Ilustracja i teksty do zadania 21.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 332.

Tekst I

Spoza gór i rzek
Wysliśmy na brzeg.
Czy stąd niedaleko już
Do grających wierzb, malowanych zbóż?
Wczoraj łańch, mundur dziś,
Ściśnij pas, pora iść.
Ruszaj! Pierwszy Korpus nasz,
Spoza gór i rzek
Na zachód marsz!

Będzie wielka rzecz,
Pospolita Rzecz,
Potęga wyrośnie z nas
Na pochwałę wsi, na pochwałę miast.
Na spotkanie dniom
Szklany stanie dom.
Ruszaj! Pierwszy Korpus nasz,
Salut daj na wschód,
Na zachód marsz!

Na podstawie:
[https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/\[...\]/tekst](https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/[...]/tekst)

Tekst II

Nie grają nam surmy bojowe,
Ni werble do szturm nie warczą,
Nam przecież te noce sierpniowe
I prężne ramiona wystarczą!
Niech płynie piosenka z barykad
Wśród ulic, zaułków, ogrodów,
Z chłopcami niech idzie na wypad!

Ten pierwszy marsz ma dziwną moc,
Tak w piersiach gra, aż braknie tchu,
Czy w słońca żar, czy w chłodną noc,
Prowadzi nas pod ogniem z luf!
Ten pierwszy marsz to właśnie zew,
Niech brzmi i trwa przy huku dział,
Batalion gdzieś rozpoczął szturm,
Spłynęła łza i pierwszy strzał!
Niech zabrzmie w uliczkach znajomych,
W Alejach, gdzie bzy już nie kwitną,
Gdzie w twierdze zmieniły się domy,
A serca z zapachu nie stygną!

Na podstawie:
[https://bibliotekapiosenki.pl/binaries/teksty_i_nuty/\[...\]_t.pdf](https://bibliotekapiosenki.pl/binaries/teksty_i_nuty/[...]_t.pdf)

...../1

Zadanie 21.1. (0-1)

Rozstrzygnij, czy zaprezentowany plakat propagandowy był wymierzony przeciwko żołnierzom, których pieśń zacytowano w Tekście I czy w Tekście II. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do tekstu wybranej pieśni i elementów graficznych plakatu.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

...../1

Zadanie 21.2. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Dowódcą formacji wspomnianej w Tekście I był generał Władysław Anders.	P	F
Tekst II dotyczy wydarzeń wcześniejszych niż Tekst I.	P	F

Tekst i ilustracje do zadania 22.

Rząd kierowany przez Gamala Abdel Nasera zaczął kupować broń radziecką. Stany Zjednoczone i Wielka Brytania wydały oświadczenie, w którym potępiły dostawy radzieckiej broni i wycofały się z finansowania tamy na Nilu, która miała zasadnicze znaczenie dla programu rozwoju gospodarki. W odwecie prezydent znacjonalizował Kanał Sueski. Francja, Anglia i Izrael zdecydowały się na próbę przywrócenia zarządu nad Kanałem nawet przy użyciu siły. ZSRR poparł Nasera, który gromadził na Półwyspie Synaj ogromne arsenały broni przeciw Izraelowi.

Na podstawie: W. Roszkowski, *Półwiecze. Historia polityczna świata po 1945 roku*, Warszawa 2005, s. 94.

A

B

Na podstawie: <https://qph.cf2.quoracdn.net/main-qimg-d1760dbdb6e5ef91aa67602ffd305ccf-lq>
[https://static.timesof\[...\].com/www/uploads/2015/11/black-arrow-7262-e1446459206545-1024x640.jpg](https://static.timesof[...].com/www/uploads/2015/11/black-arrow-7262-e1446459206545-1024x640.jpg)

...../1

Zadanie 22.1. (0-1)

Rozstrzygnij, która z ilustracji – A czy B – stanowi przykład upamiętnienia opisanych wydarzeń przez zwolenników wspomnianego w tekście prezydenta. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do tekstu i wybranej ilustracji.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....
 .....
 .....

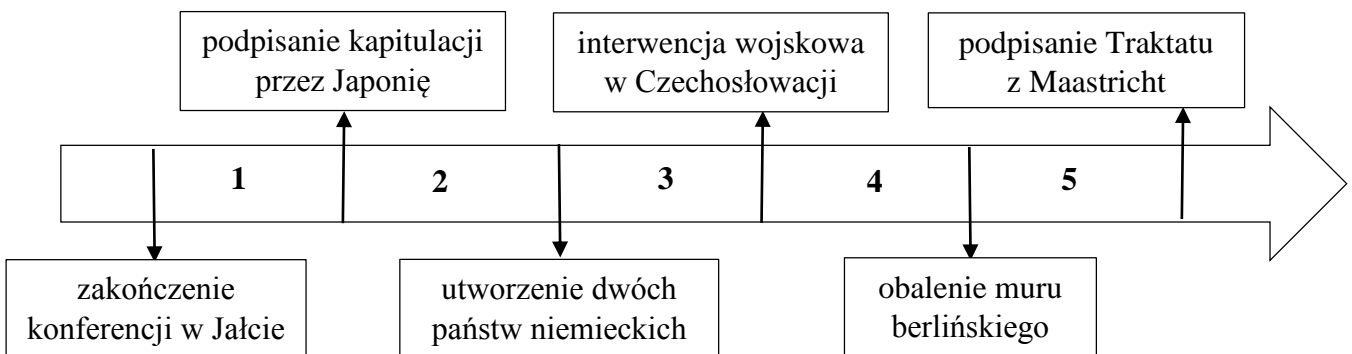
...../1

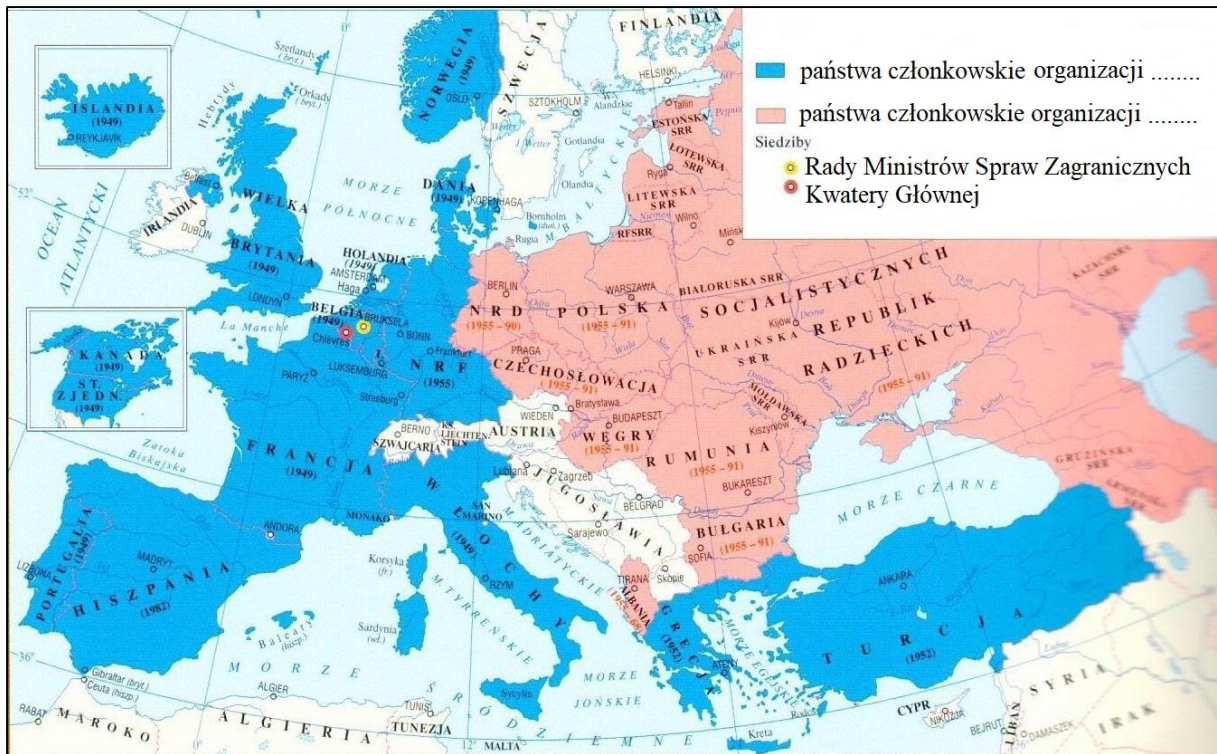
Zadanie 22.2. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tekst dotyczy konfliktu zbrojnego znanego jako wojna sześciodniowa.	P	F
Z tekstu wynika, że przeciwko Izraelowi opowiedziały się siły syjonistyczne.	P	F

Taśma chronologiczna, mapa i teksty do zadań 23., 24. i 25.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 368.

Dokument I

My, ludy, zdecydowane: uchronić przyszłe pokolenia od klęski wojny, przywrócić wiarę w podstawowe prawa człowieka, godność i wartość jednostki, równouprawnienie mężczyzn i kobiet oraz narodów wielkich i małych i w tym celu postępować tolerancyjnie i żyć ze sobą w pokoju, postanowiliśmy przez zgromadzonych w mieście San Francisco przedstawicieli przyjąć niniejsza Kartę.

Dokument II

Strony niniejszego traktatu zgadzają się, że zbrojna napaść na jedną lub więcej z nich w Europie lub Ameryce Północnej będzie uznana za napaść przeciwko nim wszystkim i jeżeli taka zbrojna napaść nastąpi, to każda z nich udzieli pomocy Stronie lub Stronom napadniętym, podejmując działania, jakie uzna za konieczne, łącznie z użyciem siły zbrojnej, w celu przywrócenia i utrzymania bezpieczeństwa.

Dokument III

Układające się Strony, potwierdzając swoje dążenia do stworzenia systemu bezpieczeństwa zbiorowego w Europie, uwzględniając jednocześnie sytuację, jaka powstała w wyniku ratyfikacji układów przewidujących utworzenie nowego ugrupowania wojennego w postaci „unii Zachodnioeuropejskiej” z udziałem remilitaryzowanych Niemiec zachodnich, co wzmaga niebezpieczeństwo nowej wojny i stwarza groźbę dla państw miłujących pokój, postanowiły zawrzeć układ o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej.

Na podstawie: oprac. J. Eisler, M. Sobańska-Bondaruk, *Historia 1789-1980. Wybór tekstów źródłowych dla szkół średnich*, Warszawa 1995, s. 185-186 i 220; [...] - Wikizródła, wolna biblioteka ([wikisource.org](https://pl.wikisource.org/))

...../3

Zadanie 23. (0-3)

Wskaż nazwy organizacji utworzonych na mocy Dokumentów I–III. Nazwy organizacji wybierz spośród oznaczonych literami A–F. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

23.1.	Dokument I	A	B	C	D	E	F
23.2.	Dokument II	A	B	C	D	E	F
23.3.	Dokument III	A	B	C	D	E	F

- A. Unia Europejska
- B. Układ Warszawski
- C. Europejska Wspólnota Węgla i Stali
- D. Europejska Wspólnota Gospodarcza
- E. Organizacja Narodów Zjednoczonych
- F. Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego

...../3

Zadanie 24. (0-3)

Ogłoszenie Dokumentów I–III przyporządkuj do okresów oznaczonych na taśmie chronologicznej cyframi 1–5. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą cyfrę.

24.1.	Ogłoszenie Dokumentu I	1	2	3	4	5
24.2.	Ogłoszenie Dokumentu II	1	2	3	4	5
24.3.	Ogłoszenie Dokumentu III	1	2	3	4	5

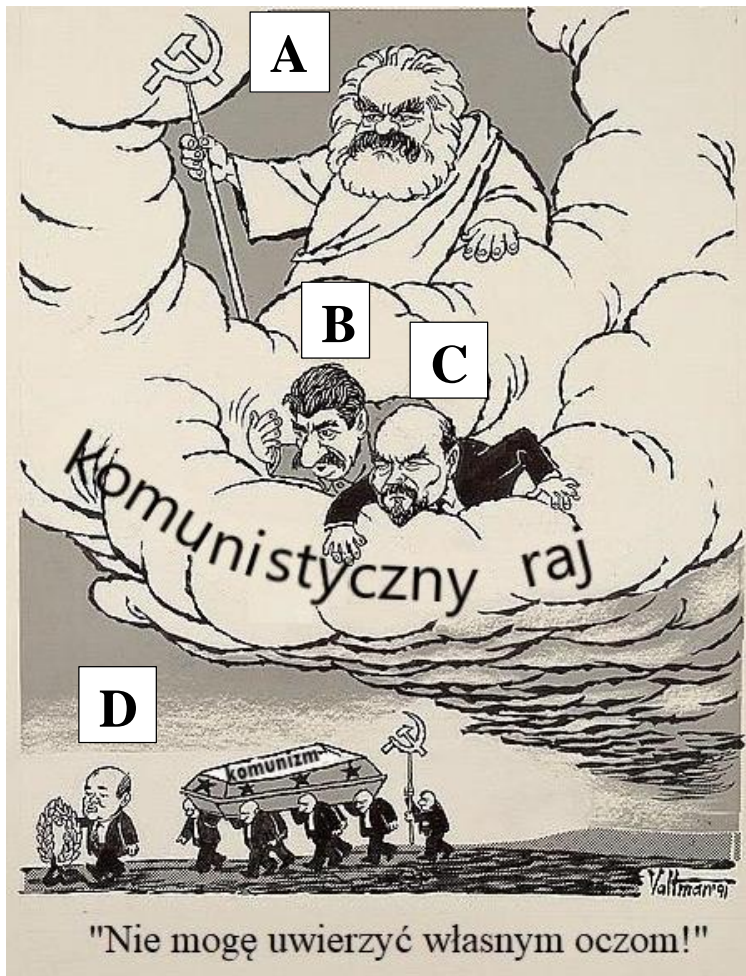
...../1

Zadanie 25. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Kolorem niebieskim na mapie oznaczono państwa członkowskie organizacji powołanej na mocy Dokumentu II.	P	F
Kolorem różowym na mapie oznaczono państwa członkowskie organizacji powołanej na mocy Dokumentu III.	P	F

Ilustracja do zadania 26. - Karykatura z 1991 r.

Na podstawie: <https://www.loc.gov/rr/print/swann/valtman/images/valt21.jpg>

Zadanie 26.1. (0-4)

...../4

Podaj imiona i nazwiska postaci oznaczonych na ilustracji literami A-D.

Postać A: .....

Postać B: .....

Postać C: .....

Postać D: .....

...../1

Zadanie 26.2. (0-1)

Podaj stosowaną przez historyków nazwę wydarzenia, do którego komentarz stanowi karykatura.

.....

Ilustracje do zadań 27. i 28.

Na podstawie: red. W. Sienkiewicz, E. Olczak, *Historia Polski. Atlas ilustrowany*, Warszawa 2021, s. 333, 338, 339, 349, 354. P. Lipiński, P. Majewski, *Dekady 1945-1954*, Warszawa 2006, s. 157.

Zadanie 27. (0-2)

...../2

Spośród wydarzeń przedstawionych na ilustracjach A–E wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

27.1.	Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D	E
27.2.	Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D	E

Zadanie 28. (0-2)

Do bezpośrednich przyczyn wydarzeń zamieszczonych w tabeli dobierz ilustracje przedstawiające te wydarzenia. W każdym wierszu tabeli zaznacz literę, którą oznaczono wybraną ilustrację.

28.1.	Przyczyną tego wydarzenia była fala strajków m.in. w obronie zwolnionej z pracy Anny Walentynowicz. Żądanie jej przywrócenia do pracy w Stoczni Gdańskiej połączone z postulatami m.in. postawienia pomnika ofiarom Grudnia '70, podwyżek płac, wolnych sobót, co poparły inne zakłady pracy na Wybrzeżu.	A	B	C	D	E
28.2.	Oficjalnie ogłoszoną przyczyną tego wydarzenia była pogarszająca się sytuacja gospodarcza w kraju, zagrożenie bezpieczeństwa energetycznego wobec zbliżającej się zimy oraz groźba zewnętrznej interwencji zbrojnej.	A	B	C	D	E

Brudnopis